

**ANKARA İLİ YENİMAHALLE İLÇESİ MESLEKİ ve
TEKNİK ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN
OKUDUKLARI ALANLARA İLİŞKİN ALGILARININ
İNCELENMESİ**

**YENİMAHALLE REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK HİZMETLER BÖLÜMÜ ARAŞTIRMASI**

**Kurum Müdürü
Fatma ÖZDEMİR ÖNCÜL**

**Ankara
Nisan, 2024**

GİRİŞ

Mesleki eğitim, bireylere mesleki alanda bilgi ve beceri kazandırılmasını ve bu bilgi ve becerilerinin çeşitli yönleriyle ve sürekli olarak geliştirilmesini sağlayarak topluma faydalı olmayı hedeflemektedir. Bu yönüyle, özellikle gençlerin mesleki eğitiminin toplumsal refah ve kalkınmışlık düzeyi üzerinde doğrudan bir etkisi söz konusu olmaktadır. Nitelikli mesleki eğitim nitelikli işgücü, nitelikli işgücü de üretimin güçlenmesi ve genişlemesi demektir. Mesleki eğitim, iş piyasasında çalışan insan gücüne belirli bir işi yapmak veya bir mesleği yetkin olarak icra etmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenek kazandırmayı amaçlar. Mesleki eğitim, bireyler, örgütler ve toplumlar açısından çok yönlü işleve sahiptir. Mesleki ve teknik eğitim, toplumların ekonomik kalkınma ve gelişmesine yönelik bir toplumsal araç olarak kabul edilir. Mesleki eğitim aynı zamanda örgütler için nitelikli iş görenlerin sayısının artırılmasında büyük önem arz etmektedir (Arslanoğlu,2012).

Öğrencilere iş ve mesleğe yönelik becerilerin kazandırılmasının eğitimsel bir konu olarak ele alınmasıyla ortaya çıkan meslekî eğitim, özellikle 18. yüzyıl ve sonrasında profesyonel bir eğitim alanı olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Mesleki eğitimin önemi, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak" ifadesi ile mesleki eğitimin amaçları belirtilmektedir. Mesleki ve teknik eğitim Cumhuriyetle birlikte devlet politikası olarak ele alınmış ve 1927 yılında Millî Eğitim Bakanlığının görev ve hizmet alanı kapsamına girmiştir. Mesleki ve teknik ortaöğretim, örgün eğitim kapsamında faaliyet gösteren ve çeşitli programlar uygulayan mesleki ve teknik liselerden oluşmaktadır. Örgün eğitim kapsamında faaliyet gösteren mesleki ve teknik liselerinin yanı sıra, yaygın eğitim sistemi kapsamında çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitiminden sorumlu mesleki eğitim merkezleri bulunmaktadır. Meslekî ve teknik eğitim, günümüzde eğitimin mesleklere yönelik insan ihtiyacının karşılanmasında, mezunlar ile istihdam alanları arasında denge kurulmasında önemli rol oynamaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde hızla büyüyen endüstrilerin ihtiyaç duyduğu insan kaynağı ile lisans eğitimini tamamlayan bireylerin beklentilerinin uyuşmaması nedeniyle genç nüfus

düzeyinde işsizlik oranları artmaktadır (Almeida, Behrman, & Robalino, 2012, aktaran, MEB,2018).

Mesleki eğitim kurumlarının öncelikli hedefleri arasında yer alan öğrencinin istihdama kazandırılması bağlamında, Yenimahalle İlçesindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin ileride tercih edecekleri mesleklerinde icra etmede kendilerini eğitimleri ile ne derece geliştirebildiklerini ve okudukları alanlara ilişkin algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin okudukları alanlara ilişkin algılarının incelenmesi amaçlanan bu çalışmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma Evreni

Bu araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılı Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinden oluşturmaktadır.

Araştırmanın Örneklemi

Bu araştırmanın örneklemini 2023-2024 eğitim öğretim yılı Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi farklı alanlarında okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Sonuç olarak 1819 öğrenciden oluşan örneklem oluşturulmuştur.

Demografik Bilgiler

Araştırmanın örneklemini oluşturan 1819 bireyin doldurduğu Kişisel Bilgi Formu'ndan elde edilen cinsiyet ve sınıf düzeyi ile ilgili veriler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik Bulgular

	Frekans	%
Kız	998	54,9
Erkek	821	45,1
Total	1819	100,0

9. Sınıf	656	36,1
10.Sınıf	505	27,8
11.Sınıf	305	16,8
12.sınıf	353	19,4
Total	1819	100,0

Analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılanların %54,9'u kız ve %45,1'i erkektir. Katılımcıların sınıf düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde; %36,1'inin 9. sınıf, %27,8'inin 10. Sınıf, %16,8'inin 11.Sınıf ve %19,4'ünün 12.Sınıf öğrencisi oldukları görülmektedir.

Verilerin Toplanma Araçları

Bu araştırmada veri toplama araçları olarak anket kullanılmıştır. Sorular öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyi, alanı ve okudukları alana ilişkin düşüncelerini içermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS(25) programında analiz edilmiştir. Veriler üzerinden yüzde ve frekans dağılımı yapılarak sonuçlar tablo halinde verilmiştir.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulguları aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Okudukları Alan ile Cinsiyet Dağılımı Tablo Bulguları

	Erkek	Kız	Total
Adalet	37	78	115
%	32,2%	67,8%	100,0%
Aile ve Tüketici Hizmetleri	5	32	37
%	13,5%	86,5%	100,0%
Bilişim Teknolojileri	133	89	222
%	59,9%	40,1%	100,0%
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	15	16	31
%	48,4%	51,6%	100,0%
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	1	137	138
%	0,7%	99,3%	100,0%
Elektrik - Elektronik Teknolojisi	102	0	102
%	100,0%	0,0%	100,0%
Gazetecilik	14	9	23
%	60,9%	39,1%	100,0%
Gıda Teknolojisi	14	20	34
%	41,2%	58,8%	100,0%
Grafik ve Fotoğraf	26	57	83
%	31,3%	68,7%	100,0%
Güzellik Hizmetleri	2	79	81
%	2,5%	97,5%	100,0%
Kimya Teknolojisi	46	48	94
%	48,9%	51,1%	100,0%
Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	9	9	18
%	50,0%	50,0%	100,0%
Makine ve Tasarım Teknolojisi	102	3	105
%	97,1%	2,9%	100,0%
Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	22	3	25
%	88,0%	12,0%	100,0%
Moda Tasarım Teknolojileri	2	53	55
%	3,6%	96,4%	100,0%
Muhasebe ve Finansman	92	83	175
%	52,6%	47,4%	100,0%
Pazarlama ve Perakende	26	0	26
%	100,0%	0,0%	100,0%

Radyo - Televizyon	15	20	35
%	42,9%	57,1%	100,0%
Sağlık Hizmetleri	40	165	205
%	19,5%	80,5%	100,0%
Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme	21	0	21
%	100,0%	0,0%	100,0%
Yenilebilir Enerji Teknolojileri	69	17	86
%	80,2%	19,8%	100,0%
Yiyecek İçecek Hizmetleri	28	80	108
%	25,9%	74,1%	100,0%

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden Aile ve Tüketici Hizmetlerini alanında okuyan öğrencilerin %86,5'i, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi alanında okuyan öğrencilerin %99,3'ü, Güzellik Hizmetleri alanında okuyan öğrencilerin %97,5'i ve Moda Tasarım Teknolojileri alanında okuyan öğrencilerin %96,4'ü kız öğrenci olduğu; Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanında okuyan öğrencilerin %100'ü, Makine ve Tasarım Teknolojisi alanında okuyan öğrencilerin %97,1'i, Mobilya ve İç Mekan Tasarımı alanında okuyan öğrencilerin %88'i ve Pazarlama ve Perakende alanında okuyan öğrencilerin %100'ü erkek öğrenci olduğu görölmektedir.

Tablo 3. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Meslek lisesini kendi isteğinizle mi seçtiniz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Meslek lisesini kendi isteğinizle mi seçtiniz?		Total
		Evet	Hayır	
9.Sınıf	Erkek	285	28	313
	%	91,1%	8,9%	100,0%
	Kız	299	44	343
	%	87,2%	12,8%	100,0%
	Total	584	72	656
	%	89,0%	11,0%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	207	17	224
	%	92,4%	7,6%	100,0%
	Kız	252	29	281
	%	89,7%	10,3%	100,0%
	Total	459	46	505
	%	90,9%	9,1%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	140	13	153
	%	91,5%	8,5%	100,0%
	Kız	136	16	152
	%	89,5%	10,5%	100,0%
	Total	276	29	305
	%	90,5%	9,5%	100,0%
12.sınıf	Erkek	116	15	131
	%	88,5%	11,5%	100,0%
	Kız	197	25	222
	%	88,7%	11,3%	100,0%
	Total	313	40	353
	%	88,7%	11,3%	100,0%
Total	Erkek	748	73	821
	%	91,1%	8,9%	100,0%
	Kız	884	114	998
	%	88,6%	11,4%	100,0%
	Total	1632	187	1819
	%	89,7%	10,3%	100,0%

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %89'u, 10.sınıf öğrencilerinin %90,9'u, 11.sınıf öğrencilerinin %90,5'i ve 12.sınıf öğrencilerinin %88,7'si meslek lisesini kendi isteği ile seçtiği görülmektedir. Ayrıca

araştırmaya katılan kız öğrencilerin %88,6'sı ve erkek öğrencilerin %91,1'i meslek lisesini kendi isteği ile seçtiği görülmektedir.

Tablo 4. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile "Okuduğunuz alana LGS puanı ile mi yerleştiniz?" İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alana LGS puanı ile mi yerleştiniz?		Total	
		Evet	Hayır		
9.Sınıf	Erkek		137	176	313
		%	43,8%	56,2%	100,0%
	Kız		103	240	343
		%	30,0%	70,0%	100,0%
	Total		240	416	656
		%	36,6%	63,4%	100,0%
10.Sınıf	Erkek		103	121	224
		%	46,0%	54,0%	100,0%
	Kız		90	191	281
		%	32,0%	68,0%	100,0%
	Total		193	312	505
		%	38,2%	61,8%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		83	70	153
		%	54,2%	45,8%	100,0%
	Kız		59	93	152
		%	38,8%	61,2%	100,0%
	Total		142	163	305
		%	46,6%	53,4%	100,0%
12.sınıf	Erkek		80	51	131
		%	61,1%	38,9%	100,0%
	Kız		125	97	222
		%	56,3%	43,7%	100,0%
	Total		205	148	353
		%	58,1%	41,9%	100,0%
Total	Erkek		403	418	821
		%	49,1%	50,9%	100,0%
	Kız		377	621	998
		%	37,8%	62,2%	100,0%
	Total		780	1039	1819
		%	42,9%	57,1%	100,0%

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %36,6'sı, 10.sınıf öğrencilerinin %38,2'si, 11.sınıf öğrencilerinin %46,6'sı ve 12.sınıf öğrencilerinin %58,1'i okuduğu alana LGS puanı ile yerleştiği görölmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %37,8'i ve erkek öğrencilerin %49,1'i okuduğu alana LGS puanı ile yerleştiği görölmektedir.

Tablo 5. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile "Okuduğunuz alanı kendi isteğinizle mi seçtiniz?" İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanı kendi isteğinizle mi seçtiniz?		Total	
		Evet	Hayır		
9.Sınıf	Erkek		277	36	313
		%	88,5%	11,5%	100,0%
	Kız		308	35	343
		%	89,8%	10,2%	100,0%
	Total		585	71	656
		%	89,2%	10,8%	100,0%
10.Sınıf	Erkek		194	30	224
		%	86,6%	13,4%	100,0%
	Kız		243	38	281
		%	86,5%	13,5%	100,0%
	Total		437	68	505
		%	86,5%	13,5%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		139	14	153
		%	90,8%	9,2%	100,0%
	Kız		136	16	152
		%	89,5%	10,5%	100,0%
	Total		275	30	305
		%	90,2%	9,8%	100,0%
12.sınıf	Erkek		109	22	131
		%	83,2%	16,8%	100,0%
	Kız		193	29	222
		%	86,9%	13,1%	100,0%
	Total		302	51	353
		%	85,6%	14,4%	100,0%
Total	Erkek		719	102	821
		%	87,6%	12,4%	100,0%
	Kız		880	118	998
		%	88,2%	11,8%	100,0%

Total		1599	220	1819
	%	87,9%	12,1%	100,0%

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %89,2'si, 10.sınıf öğrencilerinin %86,5'i, 11.sınıf öğrencilerinin %90,2'si ve 12.sınıf öğrencilerinin %85,6'sı okuduğu alanı kendi isteği ile seçtiği görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %88,2'si ve erkek öğrencilerin %87,6'sı okuduğu alanı kendi isteği ile seçtiği görülmektedir.

Tablo 6. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Okuduğunuz alanı seçerken alana ilişkin yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanı seçerken alana ilişkin yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?			Total
		Evet	Hayır	Kısmen	
9.Sınıf	Erkek	87	52	174	313
	%	27,8%	16,6%	55,6%	100,0%
	Kız	122	35	186	343
	%	35,6%	10,2%	54,2%	100,0%
	Total	209	87	360	656
	%	31,9%	13,3%	54,9%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	83	24	117	224
	%	37,1%	10,7%	52,2%	100,0%
	Kız	94	34	153	281
	%	33,5%	12,1%	54,4%	100,0%
	Total	177	58	270	505
	%	35,0%	11,5%	53,5%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	56	37	60	153
	%	36,6%	24,2%	39,2%	100,0%
	Kız	41	18	93	152
	%	27,0%	11,8%	61,2%	100,0%
	Total	97	55	153	305
	%	31,8%	18,0%	50,2%	100,0%
12.sınıf	Erkek	33	18	80	131
	%	25,2%	13,7%	61,1%	100,0%
	Kız	62	26	134	222
	%	27,9%	11,7%	60,4%	100,0%
	Total	95	44	214	353
	%	26,9%	12,5%	60,6%	100,0%

Total	Erkek	259	131	431	821
	%	31,5%	16,0%	52,5%	100,0%
	Kız	319	113	566	998
	%	32,0%	11,3%	56,7%	100,0%
Total		578	244	997	1819
	%	31,8%	13,4%	54,8%	100,0%

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %31,9'u, 10.sınıf öğrencilerinin %35,0'i, 11.sınıf öğrencilerinin %31,8'i ve 12.sınıf öğrencilerinin %26,9'u okuduğu alanı seçerken alana ilişkin yeterli bilgiye sahip olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %32,0'si ve erkek öğrencilerin %31,5'i okuduğu alanı seçerken alana ilişkin yeterli bilgiye sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Okuduğunuz alanla ilgili ders saatlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanla ilgili ders saatlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			Total
		Evet	Hayır	Kısmen	
9.Sınıf	Erkek	238	32	43	313
	%	76,0%	10,2%	13,7%	100,0%
	Kız	225	49	69	343
	%	65,6%	14,3%	20,1%	100,0%
Total		463	81	112	656
	%	70,6%	12,3%	17,1%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	165	24	35	224
	%	73,7%	10,7%	15,6%	100,0%
	Kız	214	25	42	281
	%	76,2%	8,9%	14,9%	100,0%
Total		379	49	77	505
	%	75,0%	9,7%	15,2%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	120	13	20	153
	%	78,4%	8,5%	13,1%	100,0%
	Kız	120	6	26	152
	%	78,9%	3,9%	17,1%	100,0%
Total		240	19	46	305
	%	78,7%	6,2%	15,1%	100,0%
12.sınıf	Erkek	87	15	29	131
	%	66,4%	11,5%	22,1%	100,0%

	Kız	158	25	39	222
	%	71,2%	11,3%	17,6%	100,0%
Total		245	40	68	353
	%	69,4%	11,3%	19,3%	100,0%
Total	Erkek	610	84	127	821
	%	74,3%	10,2%	15,5%	100,0%
	Kız	717	105	176	998
	%	71,8%	10,5%	17,6%	100,0%
Total		1327	189	303	1819
	%	73,0%	10,4%	16,7%	100,0%

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %70,6'sı, 10.sınıf öğrencilerinin %75,0'i, 11.sınıf öğrencilerinin %78,7'si ve 12.sınıf öğrencilerinin %69,4'ü okuduğu alanla ilgili ders saatlerinin yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %71,8'i ve erkek öğrencilerin %74,3'ü okuduğu alanla ilgili ders saatlerinin yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 8. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Okulunuzda bulunan atölye/laboratuvar/ekipmanın ihtiyaçlarınızı karşılamada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okulunuzda bulunan atölye/laboratuvar/ekipmanın ihtiyaçlarınızı karşılamada yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			Total
		Evet	Hayır	Kısmen	
9.Sınıf	Erkek	156	46	111	313
	%	49,8%	14,7%	35,5%	100,0%
	Kız	157	79	107	343
	%	45,8%	23,0%	31,2%	100,0%
Total		313	125	218	656
	%	47,7%	19,1%	33,2%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	90	65	69	224
	%	40,2%	29,0%	30,8%	100,0%
	Kız	117	76	88	281
	%	41,6%	27,0%	31,3%	100,0%
Total		207	141	157	505
	%	41,0%	27,9%	31,1%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	50	64	39	153
	%	32,7%	41,8%	25,5%	100,0%

	Kız		60	40	52	152
		%	39,5%	26,3%	34,2%	100,0%
Total			110	104	91	305
		%	36,1%	34,1%	29,8%	100,0%
12.sınıf	Erkek		43	45	43	131
		%	32,8%	34,4%	32,8%	100,0%
	Kız		78	70	74	222
		%	35,1%	31,5%	33,3%	100,0%
Total			121	115	117	353
		%	34,3%	32,6%	33,1%	100,0%
Total	Erkek		339	220	262	821
		%	41,3%	26,8%	31,9%	100,0%
	Kız		412	265	321	998
		%	41,3%	26,6%	32,2%	100,0%
Total			751	485	583	1819
		%	41,3%	26,7%	32,1%	100,0%

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %47,7'si, 10.sınıf öğrencilerinin %41'i, 11.sınıf öğrencilerinin %36,1'i ve 12.sınıf öğrencilerinin %34,3'ü okullarında bulunan atölye/laboratuvar/ekipmanın ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %41,3'ü ve erkek öğrencilerin %41,3'ü okullarında bulunan atölye/laboratuvar/ekipmanın ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 9. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Okuduğunuz alanla ilgili derslerde verilen ödevlerin alanla ilgili bilgi ve becerinize katkı sağladığını düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanla ilgili derslerde verilen ödevlerin alanla ilgili bilgi ve becerinize katkı sağladığını düşünüyor musunuz?			Total	
		Evet	Hayır	Kısmen		
9.Sınıf	Erkek	201	22	90	313	
		%	64,2%	7,0%	28,8%	100,0%
	Kız	201	31	111	343	
		%	58,6%	9,0%	32,4%	100,0%
Total		402	53	201	656	
		%	61,3%	8,1%	30,6%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	131	31	62	224	

		%	58,5%	13,8%	27,7%	100,0%
	Kız		180	34	67	281
		%	64,1%	12,1%	23,8%	100,0%
	Total		311	65	129	505
		%	61,6%	12,9%	25,5%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		86	28	39	153
		%	56,2%	18,3%	25,5%	100,0%
	Kız		99	16	37	152
		%	65,1%	10,5%	24,3%	100,0%
	Total		185	44	76	305
		%	60,7%	14,4%	24,9%	100,0%
12.sınıf	Erkek		61	26	44	131
		%	46,6%	19,8%	33,6%	100,0%
	Kız		123	39	60	222
		%	55,4%	17,6%	27,0%	100,0%
	Total		184	65	104	353
		%	52,1%	18,4%	29,5%	100,0%
Total	Erkek		479	107	235	821
		%	58,3%	13,0%	28,6%	100,0%
	Kız		603	120	275	998
		%	60,4%	12,0%	27,6%	100,0%
	Total		1082	227	510	1819
		%	59,5%	12,5%	28,0%	100,0%

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %61,3'ü, 10.sınıf öğrencilerinin %61,6'sı, 11.sınıf öğrencilerinin %60,7'si ve 12.sınıf öğrencilerinin %52,1'i okuduğu alanla ilgili derslerde verilen ödevlerin alanla ilgili bilgi ve becerine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %60,4'ü ve erkek öğrencilerin %58,3'ü okuduğu alanla ilgili derslerde verilen ödevlerin alanla ilgili bilgi ve becerisine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

Tablo 10. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Alan stajının okuduğunuz alanla ilgili bilgi ve becerinize katkı sağladığını düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Alan stajının okuduğunuz alanla ilgili bilgi ve becerinize katkı sağladığını düşünüyor musunuz?					
			Evet	Hayır	Kısmen	Total	
9.Sınıf	Erkek		245	30	26	12	313
		%	78,3%	9,6%	8,3%	3,8%	100,0%
	Kız		273	30	32	8	343
		%	79,6%	8,7%	9,3%	2,3%	100,0%
Total		518	60	58	20	656	
	%	79,0%	9,1%	8,8%	3,0%	100,0%	
10.Sınıf	Erkek		172	24	18	10	224
		%	76,8%	10,7%	8,0%	4,5%	100,0%
	Kız		222	24	29	6	281
		%	79,0%	8,5%	10,3%	2,1%	100,0%
Total		394	48	47	16	505	
	%	78,0%	9,5%	9,3%	3,2%	100,0%	
11.Sınıf	Erkek		112	16	14	11	153
		%	73,2%	10,5%	9,2%	7,2%	100,0%
	Kız		120	15	7	10	152
		%	78,9%	9,9%	4,6%	6,6%	100,0%
Total		232	31	21	21	305	
	%	76,1%	10,2%	6,9%	6,9%	100,0%	
12.sınıf	Erkek		1	98	14	18	131
		%	0,8%	74,8%	10,7%	13,7%	100,0%
	Kız		5	169	20	28	222
		%	2,3%	76,1%	9,0%	12,6%	100,0%
Total		6	267	34	46	353	
	%	1,7%	75,6%	9,6%	13,0%	100,0%	
Total	Erkek		530	168	72	51	821
		%	64,6%	20,5%	8,8%	6,2%	100,0%
	Kız		620	238	88	52	998
		%	62,1%	23,8%	8,8%	5,2%	100,0%
Total		1150	406	160	103	1819	
	%	63,2%	22,3%	8,8%	5,7%	100,0%	

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %21,0'i, 10.sınıf öğrencilerinin %22,0'si, 11.sınıf öğrencilerinin %23,9'u ve 12.sınıf öğrencilerinin %98,3'ü okuduğu alanla ilgili alan stajı yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden alan stajı yapan 9. sınıf öğrencilerinin %43,5'i, 10.sınıf öğrencilerinin %43,2'si, 11.sınıf öğrencilerinin %42,5'i ve 12.sınıf öğrencilerinin %76,9'u alan stajının okuduğu alanla ilgili bilgi ve becerinize katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerden alan stajı yapan kız öğrencilerin %63,0'ü ve erkek öğrencilerin %57,7'si alan stajının okuduğu alanla ilgili bilgi ve becerisine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

Tablo 11. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Okuduğunuz alanın çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip ettiğini ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini düşünüyor musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanın çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip ettiğini ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini düşünüyor musunuz?			Total	
		Evet	Hayır	Kısmen		
9.Sınıf	Erkek		161	28	124	313
		%	51,4%	8,9%	39,6%	100,0%
	Kız		147	32	164	343
		%	42,9%	9,3%	47,8%	100,0%
	Total		308	60	288	656
		%	47,0%	9,1%	43,9%	100,0%
10.Sınıf	Erkek		115	32	77	224
		%	51,3%	14,3%	34,4%	100,0%
	Kız		156	47	78	281
		%	55,5%	16,7%	27,8%	100,0%
	Total		271	79	155	505
		%	53,7%	15,6%	30,7%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		75	29	49	153
		%	49,0%	19,0%	32,0%	100,0%
	Kız		59	23	70	152
		%	38,8%	15,1%	46,1%	100,0%
	Total		134	52	119	305
		%	43,9%	17,0%	39,0%	100,0%
12.sınıf	Erkek		57	30	44	131
		%	43,5%	22,9%	33,6%	100,0%
	Kız		89	44	89	222
		%	40,1%	19,8%	40,1%	100,0%

Total		146	74	133	353
	%	41,4%	21,0%	37,7%	100,0%
Total	Erkek	408	119	294	821
	%	49,7%	14,5%	35,8%	100,0%
	Kız	451	146	401	998
	%	45,2%	14,6%	40,2%	100,0%
Total		859	265	695	1819
	%	47,2%	14,6%	38,2%	100,0%

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %47,0'si, 10.sınıf öğrencilerinin %53,7'si, 11.sınıf öğrencilerinin %43,9'u ve 12.sınıf öğrencilerinin %41,4'ü okuduğu alanın çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip ettiğini ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %45,2'si ve erkek öğrencilerin %49,7'si alanın çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip ettiğini ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 12. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile "Liseden mezun olduktan sonra üniversite okumayı düşünüyor musunuz?" İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Liseden mezun olduktan sonra üniversite okumayı düşünüyor musunuz?		Total
		Evet	Hayır	
9.Sınıf	Erkek	218	95	313
	%	69,6%	30,4%	100,0%
	Kız	300	43	343
	%	87,5%	12,5%	100,0%
Total		518	138	656
	%	79,0%	21,0%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	165	59	224
	%	73,7%	26,3%	100,0%
	Kız	252	29	281
	%	89,7%	10,3%	100,0%
Total		417	88	505
	%	82,6%	17,4%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	119	34	153
	%	77,8%	22,2%	100,0%
	Kız	143	9	152

		%	94,1%	5,9%	100,0%
	Total		262	43	305
		%	85,9%	14,1%	100,0%
12.sınıf	Erkek		110	21	131
		%	84,0%	16,0%	100,0%
	Kız		206	16	222
		%	92,8%	7,2%	100,0%
	Total		316	37	353
		%	89,5%	10,5%	100,0%
Total	Erkek		612	209	821
		%	74,5%	25,5%	100,0%
	Kız		901	97	998
		%	90,3%	9,7%	100,0%
	Total		1513	306	1819
		%	83,2%	16,8%	100,0%

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %79,0'u, 10.sınıf öğrencilerinin %82,6'si, 11.sınıf öğrencilerinin %85,9'u ve 12.sınıf öğrencilerinin %92,8'i liseden mezun olduktan sonra üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %90,3'ü ve erkek öğrencilerin %74,5'i liseden mezun olduktan sonra üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir.

Tablo 13. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile "Liseden mezun olduktan sonra okuduğunuz alanla ilgili üniversite okumayı düşünüyor musunuz?" İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Liseden mezun olduktan sonra okuduğunuz alanla ilgili üniversite okumayı düşünüyor musunuz?		Total	
		Evet	Hayır		
9.Sınıf	Erkek	175	138	313	
	%	55,9%	44,1%	100,0%	
	Kız	220	123	343	
	%	64,1%	35,9%	100,0%	
	Total	395	261	656	
		%	60,2%	39,8%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	133	91	224	
	%	59,4%	40,6%	100,0%	
	Kız	191	90	281	

		%	68,0%	32,0%	100,0%
	Total		324	181	505
		%	64,2%	35,8%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		100	53	153
		%	65,4%	34,6%	100,0%
	Kız		101	51	152
		%	66,4%	33,6%	100,0%
	Total		201	104	305
		%	65,9%	34,1%	100,0%
12.sınıf	Erkek		76	55	131
		%	58,0%	42,0%	100,0%
	Kız		134	88	222
		%	60,4%	39,6%	100,0%
	Total		210	143	353
		%	59,5%	40,5%	100,0%
Total	Erkek		484	337	821
		%	59,0%	41,0%	100,0%
	Kız		646	352	998
		%	64,7%	35,3%	100,0%
	Total		1130	689	1819
		%	62,1%	37,9%	100,0%

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %60,2'si, 10.sınıf öğrencilerinin %64,2'si, 11.sınıf öğrencilerinin %65,9'u ve 12.sınıf öğrencilerinin %59,5'i liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla ilgili üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %64,7'si ve erkek öğrencilerin %59,0'u liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla ilgili üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir.

Tablo 14. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Liseden mezun olduktan sonra okuduğunuz alanda çalışmak ister misiniz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Liseden mezun olduktan sonra okuduğunuz alanda çalışmak ister misiniz?		Total
		Evet	Hayır	
9.Sınıf	Erkek	249	64	313
	%	79,6%	20,4%	100,0%
	Kız	278	65	343

		%	81,0%	19,0%	100,0%
	Total		527	129	656
		%	80,3%	19,7%	100,0%
10.Sınıf	Erkek		181	43	224
		%	80,8%	19,2%	100,0%
	Kız		226	55	281
		%	80,4%	19,6%	100,0%
Total		407	98	505	
		%	80,6%	19,4%	100,0%
11.Sınıf	Erkek		126	27	153
		%	82,4%	17,6%	100,0%
	Kız		119	33	152
		%	78,3%	21,7%	100,0%
Total		245	60	305	
		%	80,3%	19,7%	100,0%
12.sınıf	Erkek		95	36	131
		%	72,5%	27,5%	100,0%
	Kız		159	63	222
		%	71,6%	28,4%	100,0%
Total		254	99	353	
		%	72,0%	28,0%	100,0%
Total	Erkek		651	170	821
		%	79,3%	20,7%	100,0%
	Kız		782	216	998
		%	78,4%	21,6%	100,0%
Total		1433	386	1819	
		%	78,8%	21,2%	100,0%

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %80,3'ü, 10.sınıf öğrencilerinin %80,6'si, 11.sınıf öğrencilerinin %80,3'ü ve 12.sınıf öğrencilerinin %72,0'i liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla çalışmak istediği görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %78,4'ü ve erkek öğrencilerin %79,3'ü liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla çalışmak istediği görülmektedir.

Tablo 15. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile "Okuduğunuz alanda iş imkanının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?" İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Okuduğunuz alanda iş imkanının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?		
		Evet	Hayır	Total
9.Sınıf	Erkek	265	48	313
	%	84,7%	15,3%	100,0%
	Kız	296	47	343
	%	86,3%	13,7%	100,0%
	Total	561	95	656
	%	85,5%	14,5%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	190	34	224
	%	84,8%	15,2%	100,0%
	Kız	238	43	281
	%	84,7%	15,3%	100,0%
	Total	428	77	505
	%	84,8%	15,2%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	133	20	153
	%	86,9%	13,1%	100,0%
	Kız	130	22	152
	%	85,5%	14,5%	100,0%
	Total	263	42	305
	%	86,2%	13,8%	100,0%
12.sınıf	Erkek	103	28	131
	%	78,6%	21,4%	100,0%
	Kız	178	44	222
	%	80,2%	19,8%	100,0%
	Total	281	72	353
	%	79,6%	20,4%	100,0%
Total	Erkek	691	130	821
	%	84,2%	15,8%	100,0%
	Kız	842	156	998
	%	84,4%	15,6%	100,0%
	Total	1533	286	1819
	%	84,3%	15,7%	100,0%

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %85,5'i, 10.sınıf öğrencilerinin %84,8'i, 11.sınıf öğrencilerinin %86,2'si ve 12.sınıf öğrencilerinin %79,6'sı okuduğu alanda iş imkanının fazla olduğunu düşündükleri görölmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %84,4'ü ve

erkek öğrencilerin %84,2'si okuduğu alanda iş imkanının fazla olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 16. Sınıf düzeyi ve Cinsiyet ile “Genel olarak okuduğunuz alandan memnun musunuz?” İfadesi Çapraz Tablo Bulguları

		Genel olarak okuduğunuz alandan memnun musunuz?		Total
		Evet	Hayır	
9.Sınıf	Erkek	276	37	313
	%	88,2%	11,8%	100,0%
	Kız	299	44	343
	%	87,2%	12,8%	100,0%
Total		575	81	656
	%	87,7%	12,3%	100,0%
10.Sınıf	Erkek	200	24	224
	%	89,3%	10,7%	100,0%
	Kız	237	44	281
	%	84,3%	15,7%	100,0%
Total		437	68	505
	%	86,5%	13,5%	100,0%
11.Sınıf	Erkek	134	19	153
	%	87,6%	12,4%	100,0%
	Kız	139	13	152
	%	91,4%	8,6%	100,0%
Total		273	32	305
	%	89,5%	10,5%	100,0%
12.sınıf	Erkek	107	24	131
	%	81,7%	18,3%	100,0%
	Kız	187	35	222
	%	84,2%	15,8%	100,0%
Total		294	59	353
	%	83,3%	16,7%	100,0%
Total	Erkek	717	104	821
	%	87,3%	12,7%	100,0%
	Kız	862	136	998
	%	86,4%	13,6%	100,0%
Total		1579	240	1819
	%	86,8%	13,2%	100,0%

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerden 9. sınıf öğrencilerinin %87,7'si, 10.sınıf öğrencilerinin %86,5'i, 11.sınıf öğrencilerinin %89,5'i ve 12.sınıf öğrencilerinin %83,3'ü genel olarak okuduğu alandan memnun olduğu görölmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %86,4'ü ve erkek öğrencilerin %87,3'ü genel olarak okuduğu alandan memnun olduğu görölmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin ileride tercih edecekleri mesleklerinde icra etmede kendilerini eğitimleri ile ne derece geliştirebildiklerini ve okudukları alanlara ilişkin algılarının incelendiği bu araştırmada Yenimahalle İlçesindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinden 1819 veri toplanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin okudukları alanlarda cinsiyet dağılımı incelendiğinde Çocuk Gelişimi ve Eğitimi alanında okuyan öğrencilerin %99,3'ü, Güzellik Hizmetleri alanında okuyan öğrencilerin %97,5'i ve Moda Tasarım Teknolojileri alanında okuyan öğrencilerin %96,4'ü kız öğrenci olduğu; Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanında okuyan öğrencilerin %100'ü, Makine ve Tasarım Teknolojisi alanında okuyan öğrencilerin %97,1'i, erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Buna neden olarak iş gücünün meslekler arasında cinsiyet açısından eşitsiz bir dağılıma sahip olması ve mesleklere ilişkin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları gösterilebilir.

Araştırmada katılan kız öğrencilerin %88,6'sı ve erkek öğrencilerin %91,1'i meslek lisesini kendi isteği ile seçtiği görülmektedir. Meslek lisesi tercihinde cinsiyetin etkili olmadığı fakat seçilen alanlarda cinsiyetin etkili olduğu söylenebilir. Benzer şekilde kız öğrencilerin %88,2'si ve erkek öğrencilerin %87,6'sı okuduğu alanı kendi isteği ile seçtiği görülmektedir. Kız öğrencilerin %32,0'si ve erkek öğrencilerin %31,5'i okuduğu alanı seçerken alana ilişkin yeterli bilgiye sahip olduğu görülmektedir. Buna neden olarak öğrenciler için mesleki yönlendirme sürecinde verilen bilgilerin ve lise 1.sınıfta sene başında yapılan alan tanıtımlarının yeterli olmadığı söylenebilir.

Araştırmada katılan kız öğrencilerin %71,8'i ve erkek öğrencilerin %74,3'ü okuduğu alanla ilgili ders saatlerinin yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ayrıca kız öğrencilerin %60,4'ü ve erkek öğrencilerin %58,3'ü okuduğu alanla ilgili derslerde verilen ödevlerin alanla ilgili bilgi ve becerine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Öğrenciler için alanlarına ilişkin okulda aldıkları teorik ve uygulamalı eğitim süresinin yeterli olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %41,3'ü ve erkek öğrencilerin %41,3'ü okullarında bulunan atölye/laboratuvar/ekipmanın ihtiyaçlarını karşılamada yeterli

olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bunun nedeninin atölyelerin sorumlu öğretmenler gözetiminde kullanılması ve donanım eksiliği olarak söylenebilir.

Alan stajının iş hayatına hazırlanmada etkili olduğu ancak öğrencilerin öncelikle uygun alanlarda yeterli süre çalışmaları, çalıştıkları yerlerde öğrencilere uygulama fırsatı sunulması ve meslekleriyle ilgili işleri yapmalarının sağlanması önemlidir. Araştırmaya katılan öğrencilerden alan stajı yapan kız öğrencilerin %63,0'ü ve erkek öğrencilerin %57,7'si alan stajının okuduğu alanla ilgili bilgi ve becerisine katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Stajyerlere geçici eleman gözüyle bakılması, stajyerlerin önemsenmemesi, işlerin yoğun olması, stajyerlere güven duyulmaması gibi nedenlerden öğrenciler bir kısmının stajın alanla ilgili bilgi ve becerisine daha az katkı sağladığını düşündükleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %45,2'si ve erkek öğrencilerin %49,7'si alanın çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip ettiğini ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini düşündükleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak teknolojinin hızla ilerlemesi ve dijitalleşmeyi takip etmekte okul bileşenlerinin zorlanması gösterilebilir.

Araştırmaya katılan kız öğrencilerin katılan kız öğrencilerin %90,3'ü ve erkek öğrencilerin %74,5'i liseden mezun olduktan sonra üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %64,7'si ve erkek öğrencilerin %59,0'u liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla ilgili üniversite okumayı düşündükleri görülmektedir. Öğrencilerin bir kısmının alanlarında üniversite okumak istememelerinin nedeni olarak; öğrencilerin meslek lisesi ve alan tercihlerinin kendi kabiliyetleri ve isteklerine göre değil akademik başarılarına göre olması gösterilebilir.

Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %78,4'ü ve erkek öğrencilerin %79,3'ü liseden mezun olduktan sonra okuduğu alanla çalışmak istediği görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan kız öğrencilerin %84,4'ü ve erkek öğrencilerin %84,2'si okuduğu alanda iş imkanının fazla olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ülkemizde nitelikli ara eleman ihtiyacının fazla olması nedeniyle öğrencilerin büyük çoğunluğu mezun olduktan sonra okudukları alanda çalışmak istedikleri ve iş bulmada zorlanmayacaklarını düşündükleri söylenebilir. Ayrıca 12.sınıfta yapılan alan stajında öğrencilerin bir kısmı staj yaptığı iş yerlerinde çalışmaya devam etmektedir.

Daha sonra yapılacak çalışmalarda mesleki ve teknik anadolu lisesindeki öğrencilerin okudukları alanlara ilişkin algıları boylamsal ve nitel araştırma türlerine ağırlık verilerek daha ayrıntılı bilgi edinilmesi sağlanabilir.

Okullarda mesleğe hazırlama aşamasında mesleğe ilişkin yeterli bilginin verilip verilmediği gözden geçirilip, eksikliklerin tanımlanması ve giderilmesi sağlanabilir.

Okullarda uygulamaya yönelik eğitimlerin verilebilmesi için gerekli araçgereçlerin bulunduğu yeterli sayıda eğitim ortamları oluşturularak, oluşturulan eğitim ortamlarının tüm öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılır hale getirilmesi sağlanabilir.

Okulların çağın gerektirdiği değişim ve gelişmeleri takip etmesi ve bu gelişmeleri okula taşıyabildiğini sağlayacak gerekli çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Arslanoğlu, Ő. (2012). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okulların Mesleğe Hazırlama ve İŐe YerleŐtirme Performansı Algıları. (YayımlanmamıŐ yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

MEB.(2009).Milli Eğitim Temel Kanunu.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf> EriŐim Tarihi:
20.03.2024.

MEB. (2018). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi. (1).

Payas, Z. (2022). Meslek Liselerinde KarŐılaŐılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. (YayımlanmamıŐ yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.